

РАСПОРЕД СИМУЛАЦИЈА СИТУАЦИЈА УЧЕЊА

III група

Узраст	СРЕДЊИ	СРЕДЊИ	ПРЕДШКОЛСКИ	ПРЕДШКОЛСКИ
Задати пројекат	<i>Јесења песма</i> Душана Радовића	Епизода <i>Скитуљко коси траву</i> из цртане серије <i>Ципелићи</i>	<i>Пустолов</i> Владимира Андрића ¹	Народна приповетка <i>Јарац живодерац</i>
1. дан	Марија Мимица	Николина Милутиновић	Радоска Николић	Анђела Унић
	Читање и тумачење задатог текста с изразом тематског речника и игром антонима	Гледање и тумачење задатог филма, групишемо речи страног порекла	Читање и тумачење делова задатих текстова ² с језичком игром заснованом на хомонимији	Читање и тумачење задатог текста ³ уз изразу тематског речника заснованог на синонимији
2. дан	Бојана Радовић	Анђела Станковић	Теодора Мудрић	Ана Ловчевић
	Разумевамо и стварамо поређења	Разумевамо и стварамо супротна поређења	Одгонетамо и стварамо загонетке	Читање басне <i>Два јарца</i> по Доситеју и ситуационо увођење идиома
3. дан	Тара Ивковић	Анђела Петровић	Ивана Панић	Нина Катић
	Сложенице	Творбене игре	Творбене игре и дебата о задатом тексту	Дечја драматизација читане приповетке

Трећег дана ће ситуацију учења симулирати и **Тања Грбић** (*Творбене игре, подстицај у тексту „Шумски буквар“ Бранка Стевановића*).

Онлајн инструктивне вежбе се одржавају у суботу 12. 7. од 9 ч. ([линк за приступање](#)).

Студенти распоређени у истој узрасној групи своје језичке игре заснивају на задатом књижевном тексту, коме приступају као теми/пројекту. **Из тог текста црпу примере и теме за свој рад са децом.**

КОРИСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

- Књижевни текстови се могу наћи у [Читаоници](#) на сајту нашег предмета или у [Дечјој дигиталној библиотеци](#). Студенти који обрађују књижевни текст треба да пронађу и цитирају изворну верзију текста (текст се не преузима с непроверних сајтова).
- Како користимо **речнике и друге приручнике** да пронађемо одређене творенице, синониме, речи страног порекла и сл.? Тutorials можете погледати [на овом линку](#). Речници су доступни [овде](#).
- Одакле да почнем?** Ево сажетих смерница за припремање задатих ситуација учења:

¹ Рад на хомонимији (1. дан) треба базирати на причама *Ждероње* и *Припитомљавање Дивљег Запада*, где се јављају неспоразуми засновани на хомонимији. Теме осталих јединица могу се везати за те приче, али и за друге мотиве из *Пустолова*.

² Приче треба адаптирати.

³ Приповетку треба адаптирати.

Читање и тумачење задатог текста укључује адаптацију књижевног текста (ако је потребно), увођење непознатих речи, сугестивно и интерактивно читање текста, разговор о доживљају и тумачење. **Гледање и тумачење филма** води се на сличан начин, изузев што се филм емитује дељењем путем Тимса.

Израда тематског речника укључује избор 15-20 речи различитих врста (глаголи, именице, придеви, прилози), које ће бити у различитим односима: тематским (рука – вртети), антоними (брз – спор), синоними (брз – хитар), хипоними (тело – рука). Све речи треба да се прикажу иконички на пану, а сви лексички односи (синонимија, антонимија, хипонимија) да буду визуелно обележени и јасни (нпр. хипонимија се представља гранањем). **Тематски речник заснован на синонимији / антонимији / хипонимији** – у оваквом тематском речнику доминира задати однос (нпр. од 20 примера 10 ће бити синонима), а јављају се и сви други.

Игра са синонимима / антонимима садржи петнаестак парова речи, груписаних у неколико целина (према сродности) и распоређених према поступности. Водимо рачуна о томе коју реч у пару изговара васпитач, а коју дете. Важно је да постоји мотивациони оквир на основу којег ћемо од деце тражити синониме или антониме, нпр. тако што опонашају човека који све говори супротно. Антониме, уз то, не треба сводити на пуко именовање (нпр. да именују да је папир *црн*, а затим *бео*), већ да на основу једне дате лексеме деца предложе ону супротног значења.

Груписање речи страног порекла подразумева селекцију 15-20 речи из речника страних речи на основу неке гласовне подударности (нпр. из мађарског језика имамо речи *добош*, *варош*, *палош*). Треба припремити три групе таквих сродних примера и распоредити их у вежбе. С децом се њихова значења, ако су непозната, откривају, а затим се на основу звучне сличности (на припремном узрасту и уз помоћ понављања слова у запису) уочава образац и приписује језику из кога речи потичу. На крају се може извести игра препознавања карактеристика датог језика. Ситуацију треба да прожимају и елементи упознавања културе тога народа, осврт на то како су у наш језик дошле речи из страног језика, као и типичне ситуације у којима се користе (контекст).

Разумевање и стварање поређења. Полазимо од конвенционалних, уобичајених поређења (припремити 7-10), код којих деца могу да се подстичу да допуњавају задато поређење на основу изразите особине коју су претходно уочила (*Мајица је црвена као...* након што су видела слику рака који је црвен) и/или да анализирају поређења у којима оно по чему се пореди није изречено (*Мајица је као рак*) и претпостављају која карактеристика везује два дата појма. Стваралачки приступ поређењима укључује бирање нових (1) појмова које ћемо поредити и (2) појмова са којима ћемо их поредити, који морају имати изразиту карактеристику (нпр. мајица није увек бела, али снег најчешће јесте), уз изговарање целовитих створених поређења. **Рад на супротним поређењима** одвија се аналогно, само што с децом треба открити и *иронију* у поређењу и разговарати о приликама за његову употребу. И код правих и код супротних поређења стварамо мотив за поређење (уводимо лутку, стварамо ситуацију...).

Одгонетање и стварање загонетака. Када изаберемо око 5 народних или уметничких загонетака, најпре их са децом расклапамо вербално и уз анализу слика загонетака (ако је потребно, претходно уводимо непознате речи). Питања о елементима загонетке постављамо детаљно и поступно (откривачки дијалог), без журења ка погађању решења, које нам није циљ. Васпитач не сужава домен у ком тражимо решење. Када загонетку одгонетнемо, проверавамо уз помоћ слике одгонетке који се елементи и како пресликавају. Загонетке доносимо поређане према сложености. Мотив за загонетање и одгонетање чини ситуација коју стварамо или лутка. Када деца стварају своје загонетке, полазимо од решења и најпре с децом побројавамо кључне карактеристике тог појма (први ниво загонетања), а затим смишљамо како да те карактеристике изразимо фигуративно (рецимо, метафором), нпр. зелено, правоугаоно, на зиду (школска табла) → фудбалски терен на зиду.

Истраживање идиома укључује најпре стварање ситуације несклада, нпр. с лутком, у којој ће деца уочити да речи нису употребљене у примарном значењу (*Како си то млатила празну сламу? Где си усред града нашла сламу?*). Затим се може прећи на истраживање и доживљавање дословног значења идиома (физички млатимо напореда сламу и клас жита, увиђамо да из првога не добијамо ништа, а из другог добијамо зрнвље). На крају се деца подстичу да уопштавањем успоставе везу између

дословног значења и фигуративног, употребљеног у полазном примеру. За задату ситуацију учења треба подробно анализирати 2 или 3 идиома.

Творбене игре треба да су засноване на творбеним моделима карактеристичним за задати текст. Нпр. у Дизнијевој *Снежани и седам патуљака* имамо карактеристична имена патуљака (*Љутко, Тупко, Кијавко...* – сви са суфиксом *-ко*), од којих ћемо кренути и на основу њих градити и друга слична имена. Више о избору творбених модела [на овом линку](#). Треба одабрати три творбена модела са по 6-7 примера, распоредити их у вежбе и сложити према поступности (постојање гласовне промене, дужина и сл.). **Сложенице** и **деминутиви** су нарочите врсте творбених игара, карактеристичне по начину грађења (од двеју основа) или по значењу (умањеном).

Дечја драматизација читаног текста / гледаног филма подразумева вођење деце од читаног текста до самосталног извођења. Студент припрема (иначе заједно с децом) текст за драматизацију, подељен по улогама. Припрема (с децом) сликопричу, на основу које ће се учити реплике. Задаје инструкције за прављење сцене и костима, води децу кроз учење реплика напамет и коришћења кретања, гестова и интонације. Најављује извођење представе и подржава децу током драматизације.

Дебата о тексту подразумева вођење деце од отварања питања која нуди задати текст а до којих сте дошли при тумачењу (нпр. зашто Црвенкапа верује вуку којим путем да иде ка баки, да ли је могла да претпостави замку) – до тога да деца заузму један од (обично) два сучељена става о том питању и имају задатак да наводе и потом као представници групе заступају аргументе за одбрану свог става. (Затим могу да дају и контрааргументе, постављају питања и сл.) Циљ дебате је да отворено питање расветли са што више страна (из што више перспектива), у атмосфери у којој се други помно, посебно они супротног мишљења, слушају и своји ставови преиспитују, а ако је потребно, и мењају. Студент на све те елементе поступно и пажљиво подстиче децу.

19. јун 2025.

Проф. др Вишња Мићић
Доц. др Ђорђе Јановић